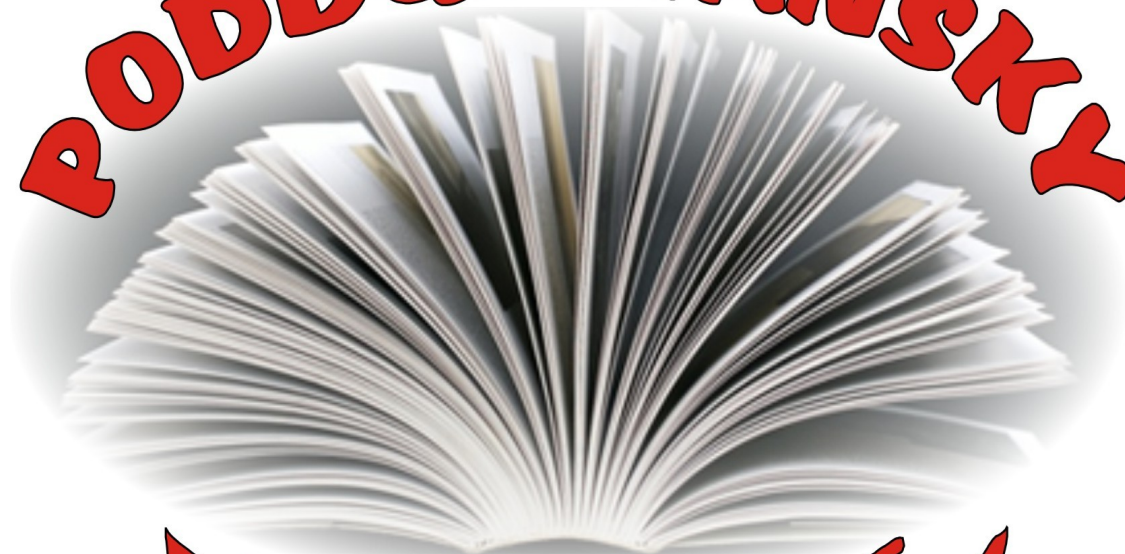

PODDUKLIANSKY

KNIHOVNÍK

Ročník 6 číslo 2

2015

Časopis Poddukľianskej knižnice vo Svidníku

Leto s knihou

OBSAH

<i>Knižnica pre všetkých.....</i>	<i>1</i>
<i>Naše aktivity.....</i>	<i>1</i>
<i>Oddelenie ako ho (ne)poznáte.....</i>	<i>9</i>
<i>Regionálne osobnosti – Ivan Rodák.....</i>	<i>12</i>
<i>Police plné kníh.....</i>	<i>14</i>
<i>Jazykové omyly.....</i>	<i>16</i>
<i>Viete, že...?.....</i>	<i>17</i>
<i>Najkrajšie knižnice sveta.....</i>	<i>18</i>
<i>Knihosviatky.....</i>	<i>20</i>
<i>Výrazy, ktoré prekľenuli tisícročia.....</i>	<i>21</i>
<i>Čas na zábavu.....</i>	<i>22</i>

Knižnica pre všetkých

Naše aktivity

9. apríla 2015 sa uskutočnilo v Podduklianskej knižnici vyhodnotenie regionálnej výtvarnej súťaže **Z ríše rozprávok**. Do tejto súťaže boli zapojené 3 základné školy v meste Svidník, ZŠ Ladomirová, ZŠ Kuková a ZŠ Cernina. Súťažilo sa v kategóriách: Výtvarné práce (76 prác), Kombinovaná technika (3 práce) a Rozprávkové postavičky (6 prác). Porota v zložení: Mgr. Martina Petriková, Mgr. Marta Kotuličová, Mgr. Anna Popiková a Helena Petriková určila víťazov jednotlivých kategórií:

I. kategória: Výtvarné práce

1. miesto	Samuel Haluška Aneta Zbillá	ŠKD pri ZŠ Ladomirová ŠKD pri ZŠ Ladomirová
2. miesto	Milan Haluška Natália Cinová Vanesa Siváková	ŠKD pri ZŠ Ladomirová ŠKD pri ZŠ Ladomirová ŠKD pri ZŠ Ladomirová
3. miesto	Karin Čonková Viliam Namešpetra Viera Džurbanová	ŠKD pri ZŠ Ladomirová ŠKD pri ZŠ Ul. 8. mája ŠKD pri ZŠ Ladomirová
4. miesto	Hana Ester Čučuráková	ŠKD pri ZŠ Kuková

II. kategória: Kombinovaná technika

1. miesto	kolektívna práca	ŠKD pri ZŠ Ul. Komenského, 1. odd.
2. miesto	Natália Oreničová	ŠKD pri Spojenej škole, ZŠ
3. miesto	Natália Bokšanská	ŠKD pri ZŠ Ul. Komenského

II. kategória: Rozprávkové postavičky

1. miesto	kolektívna práca	ŠKD pri ZŠ Ladomirová (Snehulienka)
2. miesto	kolektívna práca	ŠKD pri ZŠ Cernina (Krtko)
3. miesto	kolektívna práca	ŠKD pri ZŠ Ladomirová (Princezná na hrášku)
4. miesto	kolektívna práca	ŠKD pri ZŠ Ul. Komenského, 1. odd.
5. miesto	kolektívna práca	ŠKD pri ZŠ Ul. Komenského, 1. odd. (Chobotnica)

V dňoch od **18. mája do 31. mája 2015** bola v Podduklianskej knižnici nainštalovaná výstava pod názvom **Naša zodpovednosť za prírodné zdroje vo svete**. Je to putovná výstava, ktorá bola vytvorená s podporou Európskej únie ako súčasť projektu „Od nadsпотреby k solidarite“. Za jej obsah nesú plnú zodpovednosť organizácie ASTN / Climate Alliance Luxembourg a Priatelia Zeme – CEPA a teda v žiadnom prípade

nevyjadruje oficiálne stanovisko Európskej únie. Na paneloch sú predstavené dôsledky konzumných životných štýlov Európanov na ľudí a prírodu v krajinách, odkiaľ pochádzajú „naše zdroje“. Zamerané sú iba na vybrané suroviny – koltan, zlato a ropu – vďaka ktorým môžeme komunikovať a ktoré nám zabezpečujú dosť energie. Poodhalené sú dôsledky ťažby týchto nerastných surovín v Kongu, Peru, Ekvádore, Nigérii a v Arktíde. V úvode sú predstavené známe modely materiálovej bilancie a potom je pozornosť zameraná na exportujúce krajiny. Napokon sú z toho vyvedené závery a naznačenie, ako sa dajú využiť.

Miestna organizácia Rusínskej obrody vo Svidníku v spolupráci s Podduklianskou knižnicou vo Svidníku usporiadali okresnú prehliadku recitátorov rusínskej poézie a prózy pod názvom **Duchnovičov Prešov 2015**, ktorá sa uskutočnila **20. mája 2015**

v priestoroch Podduklianskej knižnice. Bol to druhý ročník tejto súťaže. Súťažiaci boli z MŠ, ZŠ, stredných škôl a dospelí z okresu Svidník. Súťažilo sa v šiestich kategóriách:

0 kategória deti MŠ a žiaci 1. triedy ZŠ, **1 kategória** žiaci 2.-3. triedy ZŠ, **2 kategória** žiaci 4.-6. triedy ZŠ, **3 kategória** žiaci 7.-9. triedy ZŠ, **4 kategória** študenti stredných a vysokých škôl, **5 kategória** dospelí. Porota, ktorá pozostávala z troch členov, mala pomerne ťažkú úlohu vybrať tých najlepších, ktorí postupujú na celoslovenskú súťaž, ktorá sa uskutoční 16.6.2015 v Divadle Alexandra Duchnoviča v Prešove. Tejto súťaže sa zúčastnia iba víťazi tohto okresného kola. Celkovo sa súťaže zúčastnilo 37 súťažiacich.

Za slniečka, skoro zrána..., pod týmto názvom sa v knižnici uskutočnilo **21.5.2015** podujatie v prednese poézie malých škôlkarov - recitátorov MŠ v meste Svidník.

V mesiacoch apríl-jún 2015 boli ešte v Podduklianskej knižnici uskutočnené tieto podujatia:

apríl 2015

10.4.2015 – Zoznámte sa v internetom - pre deti Detského domova

15.4.2015 - „V kmeni našom musíme byť Slovania, v národe našom ľudia...” - slávnostná akadémia venovaná Tarasovi Ševčenkovi a Ľudovítovi Štúrovi, ktorá sa uskutočnila v priestoroch Múzea ukrajinskej kultúry vo Svidníku

18.4.2015 – jubilejný XXV. ročník súťažnej prehliadky umeleckého prednesu žien Struny srdca, na ktorej sa zúčastnili členky klubu umeleckého slova pri knižnici

20.4.2015 – Kde bolo, tam bolo - čítanie rozprávok deťom MŠ na Ul. gen. Svobodu

28.4.2015 – Rudo Moric - Z pol'ovnickej kapsy - beseda o knihe pre žiakov ZŠ Ul. 8. mája (4. roč.)

máj 2015

6.5.2015 – Rozprávkový venček - čítanie rozprávok, hádanie hádaniek

6.5.2015 – Mamičke z lásky - tvorivá dielňa - výroba darčiekov ku dňu matiek

6.5.2015 – Ľudmila Podjavorinská - Išli svrčky poza bučky - beseda o knihe pre žiakov ZŠ Ul. Karpatská

7.5.2015 - Tulipány pre mamičku - tvorivá dielňa deti ZŠ Ul. Karpatská

18.5.2015 – Deň matiek - literárno-hudobné pásmo pre ženy Zariadenia pre seniorov a DSS vo Svidníku

19.5., 21.5.-22.5.2015 - Naša zodpovednosť za prírodné zdroje vo svete - beseda pre žiakov ZŠ Ul. 8. mája

25. a 27.5.2015 – v rámci Rusínskeho festivalu vo Svidníku sa v priestoroch knižnice uskutočnila beseda s gréckokatolíckymi kňazmi zo Spolku svätého Jana Krstiteľa so sídlom v Prešove o Jaroslavom Popovcom a o Milanom Jasikom o náboženských, národných a kultúrnych aktivitách spolku Rusínov a beseda s etnografom Bogdanom Gambalom zo Spolku Ruska Bursa v Gorlicach o národných a kultúrnych aktivitách Lemkov v Poľsku

jún 2015

3.6.2015 – Čítajme si spolu - ŠK pri ZŠ Ul. 8. mája

5.6.2015 – Čítam, čítaš - ZŠ Ul. Komenského

5.6.2015 – Zlaté rozprávky - čítanie rozprávok deťom MŠ

11.6.2015 – Chceš vedieť? O ľuďoch, veciach a prírode - žiaci 8. ročníka ZŠ Ul. 8. mája

Dňa **19. júna 2015**, t.j. v prvý deň 61. Slávností kultúry Rusínov-Ukrajincov Slovenska, ktoré sa každoročne konajú vo Svidníku, sa v priestoroch Podduklianskej knižnice uskutočnila **beseda** s ukrajinským básnikom, prekladateľom, literárnym

kritikom, publicistom a redaktorom Vladimirom Andrejevičom Barnom z Kyjeva, ktorý prítomným predstavil svoju literárnu tvorbu. Jaroslav Džoganík, vysokoškolský pedagóg, literárny kritik, tlmočník a prekladateľ, rodák z obce Kurimka, bol ďalším hosťom tohto stretnutia, na ktorom predstavil svoju knihu Epický profil Ivana Jackanina. Podujatie bolo spopustené recitáciou básni ukrajinských spisovateľov pre deti v podaní žiakov ZŠ Ul. Komenského vo Svidníku.

Pred šiestimi rokmi (8.10.2009) sme pokusne zorganizovali jedno veľké knižnícke podujatie na pešej zóne vo Svidníku, cieľom ktorého bolo spropagovať knižnično-informačné služby knižnice, a tak sa dostať ešte viac do povedomia nielen svojich používateľov, ale aj spoluobčanov. Keďže toto podujatie bolo organizované v jeseni, tak sme mu dali aj takýto príznačný názov, a to Jeseň s knihou. Po priaznivom ohlase sme sa rozhodli v tomto trende každoročne pokračovať, a to až do roku 2014. Hovorí sa, že život je zmena, tak sme ju urobili aj my, a to tak, že od tohto roku tomuto podujatiu sme zmenili nielen názov **Leto s knihou**, ale aj ročné obdobie, v ktorom sa bude organizovať. Čo môže byť lepšie ako začiatok leta, keď sa už všetci tešíme, deti na letné prázdniny, dospelí na dovolenky, na obdobie, keď sa môžeme oddávať nielen ničnerobeniu, ale aj relaxovať napríklad aj s knihou v ruke. Deň **24. jún 2015** bol pre nás a našich priaznivcov tým správnym, na ktorom sme predstavili bohatý program, v ktorom sa striedal spev a tanec. V kultúrnom programe vystúpili deti s tancom *Len tak po rusky*, ktorý pripravila učiteľka Mária Sopková z Tanečného klubu u MS, zaspievali nám študentky Gymnázia DH vo Svidníku Barbara Dupejová, Martina Miščíková a Kristína Jacková. Žiaci Spojenej školy pod vedením učiteliek Vaškaninovej a Prusákovej sa predstavili minimuzikálom o zvieratkách. Po pestrom kultúrnom programe sa už deti mohli venovať rôznym vedomostným, ale aj hádankárskych súťažiam. Svoju zručnosť si mohli vyskúšať v tvorivej dielni *Čarujeme rukami*, kde sa naučili ako si môžu vlastnoručne vyrobiť záložku do knihy.

V zaujímavostiach zo sveta zvierat a prírody *Prečo je to tak?* si deti nielen vyskúšali svoje vedomosti z tejto oblasti, ale mali možnosť dozvedieť sa aj veľa nových a zaujímavých vecí. Koho zaujíma, čo sa dialo v minulosti, a čo sa deje v súčasnosti v našom meste a regióne, mohol sa zapojiť do vedomostnej súťaže o dejinách, osobnostiach, udalostiach a zaujímavostiach pod názvom Svidník a okolie. Kto má rád hádanky mohol sa zapojiť do hádankárskych súťaží *Kto má uhádne?* a *Hádankovo*. Kto si chcel vyskúšať ako vie rýchlo a správne čítať, zapojil sa do súťaží *Čítajme si spolu* a *Podme si čítať*. Deti zaujali aj mímovia, ktorí predvádzali výjavy z rôznych rozprávok a oni mali za úlohu uhádnuť o akú rozprávku ide. Počas tohto podujatia sme usporiadali aj burzu kníh a časopisov. Veríme, že sme urobili radosť tým, ktorí si u nás náhodou objavili aj niekoľko svojich obľúbených kníh. Tohtoročné podujatie sa nám vydarilo, aj keď sa pre nepriazeň počasia nekonalo na pešej zóne, ale v knižnici. Už teraz sa tešíme na ďalšie stretnutie so svojimi priaznivcami, ktoré veríme, že sa uskutoční aj na budúci rok.

Nadežda Mičáková

ODDELENIE AKO HO (NE)POZNÁTE

V tejto rubrike oddelenie bibliografie a regionálnej literatúry, postupne predstavuje rozličné typy regionálnych dokumentov s ich stručnou charakteristikou a využiteľnosťou pre každého, kto chce hlbšie poznať nádherný poddukliansky región, jeho históriu a súčasnosť, jeho malebné zákutia, ktoré sa snúbia s pohostinnosťou a láskavosťou ľudí v tomto regióne. Veríme, že si ctený čitateľ nájde cestu do knižnice a načerpá a prehĺbi si svoje vedomosti o tomto regióne aj prostredníctvom uvedeného knižničného fondu.

JUBILEJNÉ PUBLIKÁCIE

Aj v tomto čísle pokračujeme v predstavovaní jubilejných publikácií – monografií, ktoré vydali obecné úrady pri príležitosti prvej písomnej zmienky v jednotlivých obciach okresu Svidník. Uvádzame ich vždy v chronologickom poradí, teda podľa roku ich vydania.

V roku 1997 vydal Obecný úrad v Kračúnovciach jubilejnú publikáciu pod názvom **Obec Kračúnovce 650. výročie**. Vychádza v rámci edície Kračúnovské ohlasy. Čitateľa určite zaujme v úvode báseň pod názvom **Výročie naše!**, ktorá je napísaná vo vlasteneckom duchu, z nej vyberáme: **Dedina naša 650-te výročie máš, zo sveta končín rodákov zvolávaš. Už znejú vznešené chvály, keď vstupujeme do tejto oslavy. Hľa triumf prežíva obec, nestrachujme sa o budúcnosť vôbec. Máme tu zemskú otčinu, zjednot' Bože túto rodinu**. Autor báseň napísal pod akronymom J. Š. Z príhovoru starostu obce sa môžeme poučiť o tom, aký význam pre človeka má rodisko, korene predkov a ich dedičstvo, ktoré zanechali pre ďalšie generácie. Konštatuje, že v publikácii sa oboznámime s históriou obce a so súčasnosťou z rôznych oblastí života. Náboženský život v obci predstavujú kapitoly Zo života katolíkov v Kračúnovciach od počiatku až podnes, Evanjelici v Kračúnovciach – minulosť a prítomnosť, Zo svetských a cirkevných dejín dediny Kračúnovce. Dozvieme sa z nej aj o dejinách materskej a základnej školy, ale aj o zvykoch a tradíciách počas roka. Na kultúrny a spoločenský život v obci mal vplyv vznik dychovej hudby začiatkom 20. rokov 20. storočia, založenie sláčikového kvarteta a zborového spevu, ktorého zakladateľom bol Karol Bosits, ale aj knižnica a folklórna skupina (FS), ktorá bola založená v roku 1979. Ako sa z monografie dozvedáme: „podnetom k jej založeniu bola ponuka hudobnej redakcie Československého rozhlasu v Bratislave, v rámci relácie Klenotnica

ľudovej hudby, nahráť „Kračúnovskú svadbu“ v autentickej podobe“. Zakladateľom FS bol PaedDr. Štefan Sivák, vtedajší riaditeľ ZŠ. Treba spomenúť aj dve nahrávky pre bratislavský rozhlas v rámci relácie „Hory, ľudia a pieseň“, ktoré nahrála vtedajšia redaktorka Darina Laščiaková pri príležitosti 95. a 100. výročia najstaršej pamätníčky ľudovej piesne v obci **Veroniky Lajčinovej**. V publikácii sa nezabudlo ani na telovýchovné hnutie, zamestnanosť, podnikanie v obci, na dobrovoľnú požiarnu ochranu. Záver publikácie patrí opäť poézii, je to Klepancia o Kračunofcoch, ktorú napísal autor pod akronymom J. M.

V roku 2004 oslávila **obec Nižný Mirošov** 445. výročie prvej písomnej zmienky. Pri tejto príležitosti vydala vo Vydavateľstve Cuper Prešov jubilejnú publikáciu **Obec Nižný Mirošov**. Vydavateľstvo vlastní Dr. Ladislav Cuper, ktorý je rodákom obce. Z publikácie sa dozvedáme napr., že prvá škola v obci bola zriadená v r. 1907, ktorú občania sami vybudovali aj s rodinným bytom pre učiteľa. Konštatuje sa, že od vzniku školy všetci učitelia boli dobrými pedagógmi. Boli prísnymi a náročnými na žiakov, čo sa odzrkadlilo na ich vedomostiach. Mnohí žiaci sa stali inžiniermi, lekármi, právnikmi, učiteľmi, politikmi, umelcami a pod. Napr. rodákom obce je **Dr. Peter Brudňák**, ktorý do r. 1969 pôsobil ako chargé d'affaires v Sofii v Bulharsku a vo Varšave v Poľsku. V rokoch 1969-1977 bol ako veľvyslanec v Turecku. V rokoch 1997-1980 bol riaditeľom Odboru diplomatických služieb Federálneho ministerstva zahraničných vecí ČSSR v Prahe (citované z knihy, s. 38). Rodákom obce je aj **Michal Keselica**, známy hudobník a vynikajúci huslista, výtvarník **Jozef Leško** bol známy ako maliar, ilustrátor a reštaurátor kostolov Prešovského kraja, **Ladislav Cuper** je známy umelecký fotograf. Vystavoval na Slovensku, v Čechách, Poľsku, na Ukrajine a vo Francúzsku (citované z knihy, s. 85). Ladislav Cuper vlastní vydavateľstvo v Prešove pod názvom Vydavateľstvo CUPER Prešov. Je autorom niekoľkých fotografických publikácií. Monografia je doplnená množstvom fotografií zo života obce a jej obyvateľov v rozličných oblastiach spoločenského života.

Obecný úrad v Dubovej vydal v r. 2005 pri príležitosti 650. výročia prvej písomnej zmienky o obci jubilejnú monografiu pod názvom **Meno tejto cesty je Okamih... Od minulosti po súčasnosť. Obec Dubová 1355-2005**. Jej autorom je Mgr. Peter Ignác. Osídľovanie obce a jej historický vývoj je spracovaný precízne od najstarších lovcov a zberačov na hornej Ondave cez počiatky trvalého osídlenia hornej Ondavy a vznik obce, rusínsku kolonizáciu a doosídlenie regiónu, urbársku reguláciu Márie Terézie po koniec feudalizmu, až po vysťahovalectvo po revolúcii v rokoch 1848-1849. Novšia história obce je spracovaná pod názvom Dubová v dvadsiatom storočí a zahŕňa 1. a 2. svetovú vojnu a život obce a jej obyvateľov po oslobodení v r. 1945. V kapitole Školstvo sa o. i. uvádza, že prvá zmienka o gréckokatolíckej cirkevnej škole v Dubovej je z roku 1859. Za obdobie 1. ČSR a tzv. Slovenského štátu z obce získalo vyššie vzdelanie 12 mladých ľudí, čo bolo vzhľadom na sociálnu situáciu ľudí v regióne a na možnosti prístupu k vzdelaniu, pomerne veľa (citované z knihy, s. 54). V kapitole Športová a kultúrna činnosť sa dozvieme, že po 2. svetovej vojne bol v r. 1947 v obci založený klub TJ Sokol Dubová. Po založení jednotného roľníckeho družstva sa názov klubu mení na TJ Družstevník. Nová éra dubovského futbalu sa začala v 90. rokoch. V nových podmienkach sa TJ premenovala na TJ Minerál Dubová a futbal sa hral na profesionálnej báze s hráčmi celého Slovenska. Roku 1994 sa FK Mineral zúčastnil

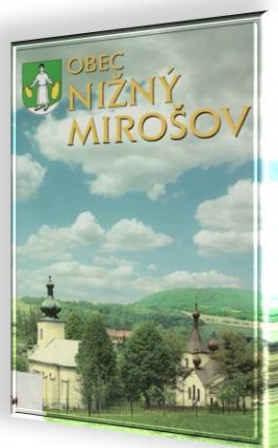
na medzinárodnom turnaji v Sýrii. V r. 1995 bol hosťom FK Minerál Olympijský výber Sýrie, ktorý sa tu pripravoval na olympijský šampionát. Na kultúrny život obyvateľov obce mal veľký vplyv spevácko-tanečný súbor detí i dospelých „Družstevník“, ktorý bol založený v r. 1954. Súbor sa stal pravidelným účastníkom festivalov vo Svidníku. V r. 1970 mladá generácia založila nový súbor Mladosť. V roku 1975 súbor reprezentoval okres Svidník na Celoslovenských dožinkových slávnostiach v Nitre. Súbor v r. 1977 zanikol.

Od roku 1975 sa začali v obci organizovať Obvodové slávnosti mieru, kultúry a športu. Pre potreby folklórnych slávností bol v r. 1979 vybudovaný v obci amfiteáter. V r. 2002 sa uskutočnil 26. ročník uvedených slávností (citované z knihy, s. 59-62). Z obce pochádza viacero známych a významných osobností, ako napr. Jozef Sopko (1914-2000), pedagóg a slavista, doc. JUDr. **Ján Cuper**, CSc, právnik a bývalý poslanec NR SR, mladý výtvarník - maliar a grafik **Tomáš Olijár**, Ing. **Michal Cocuľa**, autor dvoch publikácií Miery a jednotky a Príslovia a hádanky od deda a babičky, lekár **Jaroslav Ľubomír Popovec** a ďalší.

Jubilejné publikácie našich obcí predstavujú jedinečnú klenotnicu dejín a života ľudí v podduklianskom regióne od najstarších čias až po súčasnosť. Pre čitateľov a ostatných záujemcov sa uvedené monografie nachádzajú v oddelení bibliografie a regionálnej literatúry Podduklianskej knižnice vo Svidníku. Veríme, že po nich siahne každý, kto chce hlbšie poznať regionálnu históriu našich obcí.

pokračovanie v ďalšom čísle

Emília Kudlová

Regionálne osobnosti

Každý kraj, mesto, či obec má osobnosti, ktoré sa v historickom vývoji spoločnosti, ale aj v súčasnosti zaslúžili o rozvoj určitej oblasti spoločenského života a svojim menom sa preslávili nielen doma, ale aj za hranicami svojej vlasti. Hovoríme im **REGIONÁLNE OSOBNOSTI**. Poznať takéto osobnosti svojho regiónu patrí ku všeobecnej vzdelanosti a hrdosti každého občana. Je treba chrániť ich kultúrne a duchovné dedičstvo pre terajšie i budúce generácie ako nevyčerpatelnú studnicu vedomostí, kultúry, zručnosti a vzdelanosti nášho ľudu v kraji pod Duklou. A práve toto je cieľom uvedenej rubriky, v ktorej predstavujeme osobnosti z regiónu Svidník z rozličných oblastí spoločenského života.

Ivan Rodák

(pseudonym Ivan Oset)

spisovateľ, novinár, publicista

Narodil sa 29.8.1921 v Stročine, okr. Svidník. Po skončení ľudovej školy ako 14-ročný odchádza do Prahy, kde najprv pracoval v potravinárskom družstve Včela, a neskôr, až do roku 1939, pracoval a učil sa vo firme Baťa. Potom pracoval ako sezónny robotník vo firme

Kulik a Július Meinl. Na rodnej Makovici pracoval v stročínskom kameňolome. Aktívne sa zapojil do národnooslobodzovacieho hnutia v druhej svetovej vojne v okrese Svidník. V r. 1942 bol väznený v Prešove a v Ilave. Svoju literárnu činnosť začal po druhej svetovej vojne. Na stránkach slovenských a ukrajinských periodík publikoval reportáže, črty, analytické články a fejtóny. V roku 1950 pracoval ako redaktor v novinách Východoslovenská Pravda, neskôr bol redaktorom novín Nove žyttja. Publikoval v novinách Pravda, Nové slovo, Bojovník, Východoslovenské noviny, Prjaševščina, v časopisoch Družno vpered, v almanachu Duklja, v zborníkoch a v ľudových kalendároch

Ukrajincov východného Slovenska. Jeho publicistické práce boli uverejnené v zborníkoch **Desjať rokov Prašivs'koho kraju** (1955), **Pid praporom Velykoho Žovtnja** (1957), **Dvadcať rokov Prjašivs'koho kraju** (1960), **Perom i slovom** (1972), **Pioners'ki perlyny** (Pionierske perličky, 1974). Ivan Rodák je autorom mnohých článkov, reportáží a fejtónov, ktoré vychádzali v slovenských a v ukrajinských periodikách. V novinách Nove žyttja publikoval humoristické poviedky v cykle **Ivan Oset pyše** (Ivan Oset píše.) Mnohé písal v miestnom rusínskom nárečí. V nich rozoberá otázky z rozličných oblastí spoločenského života ľudí. Kritizoval alkoholizmus, zlú pracovnú morálku, pranieroval zlé medziľudské vzťahy. Svoju literárne práce písal v ukrajinskom jazyku. V r. 1954 knižne vyšla jeho divadelná hra z dedinského prostredia pod názvom **Skamjanili serdcja** (Skamenelé srdcia), ktorú na divadelných scénach hrali mnohé ochotnícke divadelné súbory na východnom Slovensku. Čitateľskej verejnosti je Ivan Rodák známy najmä ako spisovateľ – humorista.

Obsah jeho ďalšej knihy **Dašto za dašto** (Niečo za niečo, 1968) tvoria veselé príhody z nášho každodenného života na dedine, ľúbostné príbehy. Je to ľudový humor. Cieľom knihy je rozosmiať a pobaviť čitateľov, ale aj zamyslieť sa. Kniha je napísaná v rusínskom nárečí.

V ďalšej knihe **Miž ľud'my** (Medzi ľuďmi, 1973) sú uverejnené rozličné novinárske žánre –

črty, reportáže, poznámky a state, ktoré svedčia o tom, že autor skutočne bol medzi ľuďmi, žil ich bolesťami i radosťami. Sú to materiály o národnooslobodzovacom zápase nášho ľudu, o povojnovej výstavbe a kolektivizácii poľnohospodárstva na dedinách východného Slovenska. Humoristickým, miestami až ostro satirickým perom s príznačným pre autora sarkazmom a iróniou odкрýva Ivan Rodák neduhy spoločenského života v knihe **Čort ne spyť** (Čert nespí, 1977). V nej autor zbraňou smiechu bojuje proti prežitkom minulosti a proti malomeštiackej morálke. Autorove drobné humoristické črty boli uverejnené v antológii krátkej ukrajinskej prózy v Československu – **Peľustky provesny** (Lupienky predjaria, 1977).

Deťom sú venované krátke rozprávky pod názvom **Pro Medušku ta inšych** (O Meduške a iných, 1979). Poviedky a krátke humorné príbehy publikoval na stránkach periodík Nove žyttja, Družno vpered, v almanachu Duklja a v ľudových kalendároch.

Hrdinovia kníh Ivana Rodáka sú blízki nášmu čitateľovi, jeho literárny jazyk je živý, ľudový a štylisticky veľmi prístupný širokej čitateľskej verejnosti. Obsahuje ľudové metafory, príslovia a porekadlá. Využíva miestne rusínske nárečie. Profil Ivana Rodáka sa dostal aj do Vlastivedného slovníka Rusínov-Ukrajincov. Prešovsko (Prešov : Zväz Rusínov-Ukrajincov Slovenskej republiky, 1999).

Vždy skromný, ochotný pomôcť, pracovitý s veselou iskierkou v očiach – takým bol Ivan Rodák. Zomrel 31.8.1991 v Prešove.

Emília Kudlová

Použitá literatúra

Ivan Rodak. In: Nove žyttja.- Roč. 41, č. 35 (1991), s. 4.- Nekrológ

Džupinková, Zuzana: Diela ukrajinských spisovateľov Slovenska : (bibliografia knižných vydaní v rokoch 1945-2010) /Zuzana Džupinková.- 1. vyd.- Prešov : Štátna vedecká knižnica, 2011. 199 s. ISBN 978-80-85734-95-9.

Knap, Štefan: Satirik spod Makovice /Štefan Knap. In: Východoslovenské noviny.- Roč. 30, č. 207 (2.9.1981), s. 1 a 2.

Kudlová, Emília: Poznávajme osobnosti nášho regiónu : Nykolaj Hvozda, Ivan Rodák, Ivan Žak. Bibliografia /Emília Kudlová.- 1. vyd.- Svidník : Okresná knižnica, 1996. 32 s.- ISBN 80-85147-22-X.

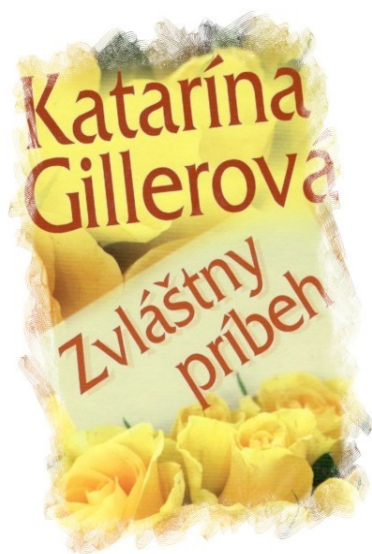
Rodák, Ivan: Dašto za dašto. /Ivan Rodak. 1. vyd.- Bratislava ; Prešov : Slovenské pedagogické nakladateľstvo; Odbor ukrajinskej literatúry, 1968. 110 s.

Police plné kníh

Nájdete v našej knižnici

**GILLEROVÁ, Katarína : Zvláštny príbeh.
Bratislava : Slovenský spisovateľ, 2014. - 271 s.**

Tri sestry, tri rôzne osobnosti a manželstvo rodičov v kríze. Normálny život prerušený stresujúcimi udalosťami a sklamaním v láske. Odchod do zahraničia, prít'azlivý starší muž a vzťah s priateľom z detstva. Kytica žltých ruží a rozlúštené tajomstvo, ktoré nikoho nepoteší. Dokonalý vzťahový román zo súčasnosti z pera tej najpovolanejšej spisovateľky Kataríny Gillerovej.

**BLACKOVÁ, Holly - CLAROVÁ, Cassandra : Železná skúška.
Magistérium 1. Bratislava : Ikar, 2015. - 278 s.**

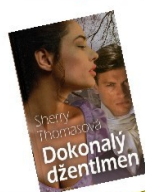
Dvanásťročný Callum Hunt od malička vie, že ak by sa niekedy zaplietol s mágiou, znamenalo by to preňho smrteľné nebezpečenstvo. Keď dostane pozvánku na vstupnú „železnú“ skúšku do magistéria, tajomnej čarodejníckej školy, rozhodne sa za každú cenu neuspieť. Lenže majster Rufus si ho napriek tomu vyberie za učňa. A tak chlapec prichádza do školy v podzemných jaskyniach, na miesto s magickou, ale aj zlovestnou históriou a neistou budúcnosťou. Žiakov tu učia čarovať a je to celkom zábavné, lenže zároveň ich pripravujú na to, že raz možno budú musieť zachraňovať svet pred Nepriateľom smrti. Call sa prvý raz v živote necíti ako čudák a dokonca verí, že si v magistériu nájde priateľov. Lenže železná skúška je iba začiatok a to najťažšie ho ešte len čaká. Železná skúška je prvá kniha z celosvetovo úspešnej série Magistérium.

Thomasová Sherry

**THOMASOVÁ, Sherry : Dokonalý džentlmen.
Bratislava : Slovenský spisovateľ 2015. - 208 s.**

Výnimočná historická romanca - nezvyčajný ľúbostný príbeh. Felix Rivendale je pre londýnsku smotánku stelesnením dokonalého džentlmena. Iba on sám však vie, že tvár, ktorú ukazuje ľuďom, je len maska. Jeho pravé, oveľa temnejšie ja zostáva pred svetom skryté až do chvíle, keď sa v spoločnosti zjaví slečna Louisa Cantwellová. Louisa nedôveruje Felixovej zdanlivej dokonalosti, no napriek tomu ju markíz neodolateľne priťahuje. Odváža sa priblížiť k mužovi s mnohými tmavými tajomstvami, ktoré by ju mohli zničiť?

**SOUKUP, Martin : Terénni výzkum v sociální a kulturní antropologii.
Praha : Karolinum 2014. - 169 s.**

Publikácia Martina Soukupa je vôbec prvá pôvodná česká práca, ktorá sa ucelene venuje metodologickým základom kultúrnej a sociálnej antropológie. Vysvetľuje systematiku anglosaskej antropológie aj základnú koncepciu odboru a popisuje historické okolnosti vzniku a rozvoja jeho metód a techník. Osobitná pozornosť je venovaná podrobnému popisu vybraných techník terénneho výskumu a všetkých jeho fáz, od plánovania až k jeho završeniu. Čitateľne a prehľadne napísaný text autor doplnil o postrehy založené na vlastnej skúsenosti z Novej Guiney. Kniha je určená antropológom, etnológom, sociológom a všetkým záujemcom o problematiku metód a techník antropologického skúmania spoločnosti a kultúry.

Nadežda Mičáková

Jazykové omyly

V tejto rubrike sa venujeme otázkam jazykovej správnosti, cudzím slovám a frekventovaným nespisovným slovám, ktoré uvádzame spisovným náprotivkom, vychádzajúc z diela Krátky slovník slovenského jazyka, Bratislava 2003 a Príručka slovenského pravopisu pre školy a prax, Bratislava, 2005.

spisovná
slovenčina
aká si?

Súpis vybraných nespisovných slov a jeho vhodnejší ekvivalent

Nesprávne výrazy:

Dukla – dukelský
duet
nové sandály
trebalo
už sme u cieľa
plávem, pláveš, plávu
kúpajú sa
reďkovka
Ja tomu nechápem
Učia nás dve panie učiteľky
Kúp sto gramov šunkového salámu
Nemám u seba žiadne peniaze

Správne slová, slovné spojenia:

Dukla – dukliansky
duo, dueto
nové sandále
bolo treba, bude treba
už sme pri cieľi
plávam, plávaš, plávajú
kúpu sa
reďkev (zdrobnenina – reďkvička)
Ja to nechápem
Učia nás dve pani učiteľky
Kúp sto gramov šunkovej salámy
Nemám pri sebe žiadne peniaze

L. Očipková

Viete, že... Viete, že...

- ◆ **goetheovský** /podľa nem. básnika J. W. Goetheho/ príznačný, typický pre Goetheho, pre jeho klasickú a klasistickú básnickú tvorbu
- ◆ **grafománia** /gréč./ chorobná túžba písať, byť literárne činný, literárne tvoriť
- ◆ **grumbuch, grundbuch** /nem./ veľká kniha, knižisko, bichla
- ◆ **gusan** /armén./ arménsky ľudová básnik
- ◆ **Hamlet** hrdina rovnomennej Shakespearovej drámy
- ◆ **harcovnica** /nem./ druh starých vojnových diel
- ◆ **heineovský** /podľa vlast.m./ v duchu nemeckého rebelantského, proti malomeštiactvu namiereného básnika H. Heineho
- ◆ **herbár** /lat./ kniha o liečivých rastlinách; bylinár
- ◆ **herderizmus** /podľa vl. m./ humanistické učenie nemeckého mysliteľa a básnika J. G. Herdera o bohatstve a kráse slovanskej ľudovej slovesnosti
- ◆ **heroida** /gréč./ ľúbostný básnický list
- ◆ **hexameron** /gréč./ dielo šiestich dní; prvá kniha Mojžišova o stvorení sveta za šesť dní
- ◆ **hexameter** /gréč./ časomerný verš antickej poézie zložený zo šiestich daktylov alebo spondejov, neskôr aj prízvučný verš
- ◆ **hieratický, hieratické písmo** /gréč./ staroegyptské bežné písmo

Najkrajšie knižnice sveta

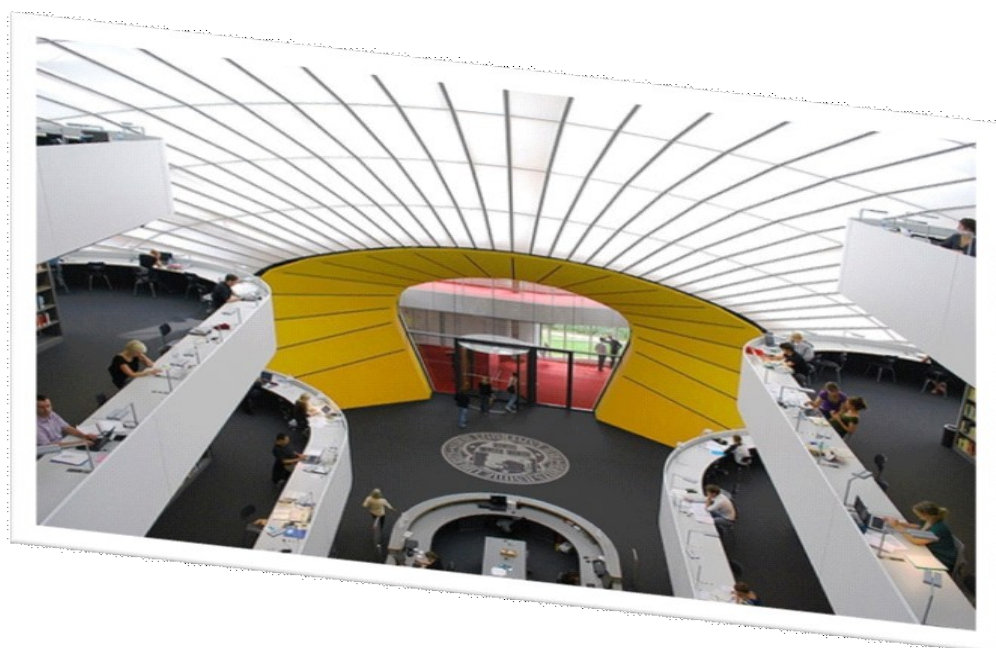
Ponúkame Vám pohľad na vybrané svetové knižnice, ktoré jednoducho musíte vidieť, určite budete očarení nielen ich architektúrou.

Paagman Books v Hágu

Knižnica The Free University of Berlin

Knižnica Musashino Art University

Livraria Da Villa v São Paulo

Zdroj: <http://style.hnonline.sk/dizajn-133/najkrajšie-knižnice-sveta-nekonečne-ružové-i-historické-foto-484742>

Knihosviatky

**Na Slovensku máme dni, kedy aj knihy slávia svoj sviatok.
Tieto dni sú vyhlásené za medzinárodné a svetové dni
a všetky majú svoju genézu...**

Svetový deň poézie - 21.marec bol v roku 1999 vyhlásený medzinárodnou organizáciou UNESCO ako Svetový deň poézie (Poetry Day) . Účelom tohto dňa je propagovanie, čítanie, písanie a publikovanie poézie po celom svete, ako aj poskytnutie uznania národným aj medzinárodným aktivitám v oblasti poézie. V niektorých svetových krajinách sa oslavuje Deň poézie 15. októbra na počesť narodenia Vergília, rímskeho epického básnika za vlády Augusta.

Medzinárodný deň detskej knihy - 2. apríl, tento deň bol vyhlásený v roku 1967 Medzinárodným výborom pre detskú knihu (International Board on Books for Young People – IBBY).

Tento deň bol stanovený na počesť narodenia dánskeho rozprávkara Hansa Christiana Andersena v roku 1805. Účelom je podpora vydávania hodnotných kníh pre deti na celom svete a ich sprístupňovanie. Cieľom je podnieť lásku detí ku knihám, lásku k slovu, čítaniu, materinskému jazyku, literatúre, aby sa kniha stala ich každodennou súčasťou života. Odporúčame deň osláviť čítaním rozprávok deťom, darovaním novej knihy alebo návštevou knižnice.

Svetový deň kníh a autorských práv - 23. apríl je špecifickým dátumom pre svetovú literatúru. V tento deň roku 1616 zomreli veľikáni svetovej literatúry, ako Miguel Cervantes y Savedra, William Shakespeare a Inca Garcilaso de la Vega. Výročie narodenia alebo úmrtia majú v tento deň aj Maurice Druon, Halldór Laxness, Vladimír Nabokov, Joseph Pla a Manuel Mejía Vallejo. Všeobecná konferencia UNESCO na svojom 28. zasadaní roku 1995 prijala rezolúciu, ktorou sa 23. apríl stal Svetovým dňom knihy a autorských práv.

Svetový deň slobody tlače (UNESCO) - V roku 1991 Organizácia spojených národov pre vzdelanie, vedu a kultúru (UNESCO) vyhlásila **3. máj** za Svetový deň slobody tlače (World Press Freedom Day). Jedná sa o deň, v ktorý sa pripomínajú základné princípy slobody tlače. Slúži ako príležitosť informovať verejnosť o porušovaní práv na slobodu prejavu a ako pripomienka uväznenia alebo smrti mnohých novinárov, ktorí prinášajú ľuďom každodenné informácie o dianí vo svete.

Zdroj: <http://kalendar.azet.sk/medzinarodne/>

Výrazy, ktoré preklenuli tisícročia

V tejto rubrike na pokračovanie uverejňujeme tzv. výrazy (frazologizmy), ktoré prekonalí tisícročia a používame ich dodnes aj v hovorovej reči.

GORDICKÝ UZOL – *ťažká nerozriešiteľná úloha, veľmi zamotaná situácia*

Starogrécky historik Plutarchos hovorí, že pred neriešiteľnou úlohou stál macedónsky kráľ Alexander Veľký (356-323 p.n.l.), ktorý sa rozhodol rozšíriť svoju ríšu až do Ázie, a tak vlastne dobyť celý svet. Vo svojich výbojoch sa dostal aj do mesta Gordion, v ktorom vládol kráľ Gordios, jeho zakladateľ. Jedným zo symbolov Gordiovej moci bol povestný voz, ktorý tento kráľ obetoval chrámu boha Dia (Zeus). Voz bol známy tým, že mal na oji uzol, ktorý bol veľmi zložitý, lebo konce lykového povrazu boli v jeho spleteni celkom ukryté a tak nik nevedel, kde ho začať rozmotávať. Bol to ten chýrny „gordický uzol“, o ktorom veštba predpovedala, že kto ho rozviaže stane sa pánom Ázie a vtedy vlastne takmer celého sveta. Alexander Veľký sa snažil uzol rozplieť, no tak ako nikomu pred ním, nedarilo sa ani jemu nájsť konce lykového povrazu. Vôľa po dobytí ďalších krajín, viedla ho k tomu, že uzol mečom rozťal, takže sa mu potom ukázalo niekoľko koncov povrazu, pomocou ktorých uzol rozviazal. História hovorí, že Alexander Veľký potom ovládol takmer celý antický svet. Keď zomrel, jeho ríša sa rozpadla. *Na spôsob riešenia zamotaných problémov sú rozdielne názory. Rozhodnejší ľudia radi takýto gordický uzol rozťínajú a až potom hľadajú spletenec problému, aby ho rozmotali, no sú aj takí ľudia, ktorí sa aj gordický uzol snažia trpezlivo rozplieť, a tak problém riešiť. Rázne riešenie totiž nebýva vždy správne.*

obrázok na: <http://fotky-foto.sk/fotobanka/gordicky-uzol%2824531177%29/>

HARPYJE

Harpyje – dcéry morského boha Thaumanta a Ókeanovny Élektry; ohavné zapáchajúce položeny-polovtáky. Pôvodne boli Harpyje bohyne prudkého vetra a zamestnávali sa najmä tým, že odnášali duše zomrelých do podsvetia. Do života bohov a hrdinov zasahovali vcelku zriedka; významnú úlohu zohrali len v báji o thráckom kráľovi a veštcovi Fíneovi. Bohovia ho potrestali za zločin proti synom z prvého manželstva večným hladom, výkonom tohto trestu poverili práve Harpyje. Keď si teda Fíneus sadol za stôl, aby sa najedol, okamžite prilieteli, vrhli sa mu na jedlo, a čo nestačili zjesť, pošpinili mu ho výkalmi. Trápili ho tak do tých čias, kým ich nezahnali hrdinovia Kalais a Zétés. Keďže Harpyje nikto nezahubil, prežili zánik sveta antických mýtov; *dodnes sa ich menom nazývajú odporné a hašterivé ženy a okrem nich aj juhoamerickí draví vtáci.*

obrázok na: <http://bajnazvirata.blog.cz/0811/2>

Použitá literatúra:

Mičáková, Nadežda. 1997. *Výrazy, ktoré preklenuli tisícročia I. : výberová bibliografia*. Svidník : Podduklianska knižnica, 1997. 39 s. ISBN 80-85147-25-4.

Čas na zábavu

Zasmejme sa

Profesor sa pýta na skúške študenta:
 A teraz by ste sa mohli pokúsiť vysvetliť, kam smeruje transformácia spoločnosti.
 Pán profesor, ešte pred hodinou som to vedel, ale zabudol som to.
 Človeče nešťastný, ste jediný človek, ktorý to vedel a vy to zabudnete?

Syn pračloveka donesie vysvedčenie zo školy. Otec ho číta a hovorí:
 To, že máš trojku z lovu je pochopiteľné, veď si ešte malý. Ale, že si prepadol z dejepisu,
 ktorý má len dve strany, to je hanba.

Do obrazca dopĺňajte čísla od 1 do 9. V každom riadku, stĺpci alebo vo vnútornom štvorci 3x3 (zvýraznenom hrubými čiarami) musia byť všetky čísla od 1 do 9. Žiadne číslo sa v riadku, stĺpci ani vo štvorci 3x3 nesmie opakovať.

8			2	4				
	6		9	3		8		
	5				8		2	
	2	6		1	5	7	3	4
	4		3	2				
5		8	4					1
1		3	7		2	6	5	
					3		4	
6				9	1	3		

8			7			5	1	
	3		1	5	4	6		
7	5			3				
4	7							
	1	5		8	7			9
	2	8					6	1
1			9	6	5	4		2
				7	3			8
	4			2	1	3		

**Poddukliansky knihovník vydáva Podduklianska knižnica vo Svidníku,
8. mája 697/55, 089 01 Svidník, <http://www.podduklianskakniznica.sk/>,
e-mail: metodika.sk@gmail.com, tel.: 054 7882191. Zodp. red.: Mgr.
Kamil Beňko. Zostavila: Bc. Ľudmila Očipková, Nadežda Mičáková**